

ELNÖKI BESZÁMOLÓ AZ UNIÓ ÁLLAPOTÁRÓL

BEKE-MARTOS JUDIT

A HUN-REN-ELTE
Jogtörténeti Kutatócsoport
blogja

A SZERZŐ:

DR. BEKE-MARTOS JUDIT

A HUN-REN-ELTE

JOGTÖRTÉNETI KUTATÓCSOPORT

TUDOMÁNYOS MUNKATÁRSA

JUDIT.BEKE-MARTOS@RUB.DE

2024. március 11.

Múlt csütörtökön, 2024.

március 7-én került sor Joe

Biden amerikai elnök éves

kongresszusi beszámolójá-

ra.¹ Az ún. *State of the Union*

Address, az amerikai elnök

alkotmányos kötelessége. A

többnyire az év elején meg-

tartott beszédet az elnök a

Kongresszus mindkét háza,

tehát a Képviselőház és a

Szenátus tagjai előtt tartja,

sőt a hagyománynak megfe-

lelően a Legfelsőbb Bíróság

bírái is részt vesznek az ese-

ményen. Ahogy a beszéd

elnevezése sejteti, tartalmát

tekintve az Unió állapotáról

számol be a végrehajtó

hatalom szempontjából a

törvényhozás felé.

Az elnök beszámolási köte-

lezettségének jogszabályi

alapja a szövetségi alkot-

mányban található. A II. cikk

3. szakasza szerint az elnök

„időről-időre beszámol a

Kongresszusnak az Unió

állapotáról, és javaslatot tesz

olyan intézkedésekre, ame-

lyeket szükségesnek és hasz-

nosnak ítél”.² Az első ilyen

elnöki beszédet George

Washington tartotta 1790.

január 8-án, pénteken, ami

egyben az első Kongresszus

második ülészakájának meg-

nyitó beszéde is volt.³ Az

első Kongresszus legelső

ülészakájának kezdetén még

nem volt elnök az Egyesült

Államoknak, hiszen – szintén

a szövetségi alkotmány

értelmében – a Kongresszus

az a grémium, amelyik

összeszámolja az elnökre és

alelnökre leadott szavaza-

tokat. A Kongresszus ekkor

New Yorkban az ún. Federal

Hall épületében ülésezett,

mert a szövetségi főváros

még nem létezett és a dön-

tés, mely szerint a hatalmi

ágak legfőbb szervei tíz évre

– amíg felépülnek a szüksé-

ges épületek Washington

D.C.-ben – Philadelphiába

költöznek, csak ugyanezen

év július 16-án született

meg.⁴ A döntést követően a

szövetségi törvényhozás az

alkotmányozás helyszínére,

Philadelphiába költözött, és

ott a Congress Hall nevű

épületben tartotta Washing-

ton elnök a következő ülés-

szakmegnyitó és értékelő

beszédét 1790. december

6-án. A Képviselőház a

beszédet követően egy új –

bár rövid életű – szokást

alakított ki, mely szerint

mindkét ház rövid választ

fogalmazott meg az elnök

beszédére, majd ezeket

pompás ceremónia kereté-

ben elvitték az elnöki rezi-

denciára. A válaszok biztosí-

tani kívánták az elnököt

támogatásukról azokban az

ügyekben, melyeket az elnök

beszédében említett. Ez a

szokás csupán Jefferson

elnökségéig maradt fenn.⁵

Az Egyesült Államok

harmadik elnöke, Thomas

Jefferson nem követte

George Washington és John

Adams (az USA második

elnöke) példáját és évértéke-

lő beszédét nem maga tar-

totta meg. Írásban megküld-

te beszédét a törvényhozás

mindkét házának 1801. de-

cember 6-án, amit a kong-

resszusi tisztviselő olvasott fel

mind a Képviselőházban,

mind pedig a Szenátusban.⁶

Így aztán sem választ nem

kapott az elnök, se nem

vonultak ünnepélyes menet-

tel a Fehér Házhoz a képvisel-

ők és szenátorok, hogy

támogatásukról biztosítsák

őt. Ez a gyakorlat jóval hosz-

szabb életű volt, mint elődje,

hiszen egészen a 20. század

elejéig fennmaradt.⁷ Wood-

row Wilson volt a következő

elnök, aki személyesen tart-

ott beszédet a Kongresszus

mindkét háza előtt 1913-

ban.⁸

Az alkotmányos szabá-

lyozás célja az volt, hogy a

hatalmi ágak elválasztása és

megfelelő egyensúlya fenn-

maradjon, így a végrehajtó

hatalom a gyakorlatban látott

problémákra ne maga rea-

gáljon, hanem arról tájékoz-

tassa a törvényhozó hata-

mat. Így a törvényhozó hata-

lom a megfelelő szabályo-

zással tud reagálni a

végrehajtásban tapasztalható nehézségekre. A hatékony együttműködés jegyében ez hasznos eszköznek tűnt. Két probléma azonban már korán megmutatkozott: egyrészt az elnöki beszéd, főleg személyesen a Kongresszus mindkét háza előtt rendkívül hasonlította a régi királyi beszédekre,⁹ másrészt pedig az elnöki törvényhozási javaslatok, különösen, ha az elnök adott esetben már elő is készítette a javasolt törvények szövegét, túlságosan mély beavatkozást jelentett a törvényhozás munkájába. E két hatalmi ág harcai az évszázadok során folytatódtak. Wilson elképzelése az volt, hogy jobban tud együttműködni a törvényhozással, ha személyesen találkozik velük és beszélgetést kezdeményes, illetve folytat. Ezzel egyidőben azonban beszéde beszámolón túl célokat is megfogalmazott, az elnöki programot adta a Kongresszus tudtára. A technikai fejlődéssel pedig nem csak a törvényhozás tagjai, hanem a széles körű lakosság is hallgathatta – 1923-ban Calvin Coolidge beszédét a rádió közvetítette –, és később láthatta – Harry Truman 1947-es beszédét közvetítette először a televízió – is ezeket a beszédeket,¹⁰ így egyre inkább programbeszéddé, és politikai beszéddé, kampánybeszéddé módosult ez az alkotmányos beszámolási kötelezettség.

Az elnevezést Franklin Delano Rooseveltnek tulajdonítják, aki 1935-től nevezte mind a beszédet, mind pedig az eseményt

„*State of the Union*”-nak. Szintén az ő elnökségére tehető a beszéd időpontjának módosulása, mivel a 20. alkotmánykiegészítés, mely 1933-ban lépett hatályba, előre hozta az elnöki beiktatás időpontját március 4-ről január 20-ra.¹¹ Ennek megfelelően a többnyire addig az év végén tartott beszédeket áttették az év elejére azzal, hogy némelyik elnök beiktatását követően nem tartott *State of the Union* beszámolót, hanem inkább egy megnyitó, köszöntő jellegű beszédet tartott a Kongresszus mindkét háza előtt. Így például 2021-ben Joe Biden sem tartott beszámolót, a 2024. március 7-i a harmadik *State of the Union* beszéde volt, egyértelmű kampánybeszéd, a fontosabb sikereinek összefoglalása és a közeljövő égető témáinak megoldási javaslatai. Idén november 5-én kerül sor a következő amerikai elnökválasztásra, ahol Joe Biden elődjével, Donald Trumpgal fog ismételtelen megmérkőzni. Biden arról kívánta – a sajtó véleménye szerint egyértelműen sikeresen – biztosítani hallgatóságát, az amerikai népet és a szövetségi törvényhozást egyaránt, hogy felkészült a feladatra, mind a Trumpgal való megmérettetésre, mind pedig esetleges további négy évre a Fehér Házban.

Hivatkozások:

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=nq9vmRd67lc> (2024.03.11).

² Article II. Section 3 of the US Constitution, <https://www.archives.gov/founding-docs/constitution-transcript> (2024.03.11).

³ Remini, Robert V.: The House – The History of the House of Representatives, Smithsonian Books, USA 2007. 39. p.

⁴ Ez volt az ún. „Residence Act”, bővebben lásd: Beke-Martos Judit: A Legfelsőbb Bíróság épülete és a horizontális hatalommegosztás egyes aspektusai az Amerikai Egyesült Államokban, in: Megyeri-Pálffy Zoltán (szerk.): Ábrázolt és épített jog, Jogtörténeti értekezések 53., Gondolat kiadó, Budapest, 2021. 84-85.p.

⁵ Remini, 2007. 48. p.

⁶ <https://www.pbs.org/newshour/politics/7-things-to-know-about-the-history-of-the-state-of-the-union#:~:text=Which%20presidents%20didn't%20deliver,Congressional%20Research%20Service%2C%20White%20House> (2024.03.11).

⁷ Remini, 2007. 74-75. p.

⁸ Ezen beszéd pontos dátumát illetően némileg eltérnek a források, Remini április 8-ára teszi, (2007. 279. p.), de a Wilson Center több írásában is december 2-a szerepel. Így pl.: <https://www.wilsoncenter.org/article/did-you-know-woodrow-wilson-and-state-union> (2024.03.11).

⁹ Fisher Ames így is nevezte Washington elnök beszédét, illetve Jefferson részben ezért is szüntette meg a személyesen jelenlétet és a beszéd elmondását. Remini 2007. 39., 48., 74-76. p.

¹⁰ <https://georgewebush-whitehouse.archives.gov/stateoftheunion/history.html#:~:text=Franklin%20Roosevelt%20began%20using%20the,to%20be%20broadcast%20on%20television> (2024.03.11).

¹¹ <https://www.reaganlibrary.gov/constitutional-amendments-amendment-20-date-changes-presidency-congress-and-succession#:~:text=Amendment%20Twenty%20to%20the%20Constitution,March%20%20to%20January%2020> (2024.03.11).

Képek elérhetősége:

1. oldal: U.S. President Joe Biden's official portrait, 2021 <https://www.whitehouse.gov/administration/president-biden/> (Letöltés ideje: 2024. március 9.)